

บทที่ 6

การถ่ายโอนทางวัฒนธรรมปฏิบัติการในการปฏิเสธรในภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

เมื่อได้นำเสนอกลวิธีการปฏิเสธรในภาษาอังกฤษของกลุ่มนักศึกษอเมริกัน และกลวิธีการปฏิเสธรในปริบทภาษาไทยของกลุ่มนักศึกษาไทยในบทที่ 4 และบทที่ 5 ตามลำดับแล้ว จะเห็นได้ว่า การเลือกใช้กลวิธีและลักษณะกลวิธี รวมทั้งความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธรของ 2 กลุ่ม ดังกล่าว มีทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่างกัน จึงเป็นที่น่าสนใจว่า เมื่อนักศึกษาไทยมีการปฏิเสธรในปริบทภาษาอังกฤษ ซึ่งมีใช่ภาษาแม่ของคนนั้น จะมีลักษณะใดบ้างที่เป็น การถ่ายโอนทางวัฒนธรรมปฏิบัติการจากภาษาแม่

6.1 ความถี่ในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธรการขอร้องและข้อเสนอเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำเสนอลักษณะที่เป็นการถ่ายโอนทางวัฒนธรรมปฏิบัติการดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำเสนอภาพรวมของการวิเคราะห์กลวิธีการปฏิเสธรการขอร้อง และการปฏิเสธรข้อเสนอ เปรียบเทียบจากข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ข้อมูลจากนักศึกษอเมริกัน นักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย และนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ ดังจะแสดงในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ความดีในการปรากฏของกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องและการปฏิเสธข้อเสนอ
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักศึกษามาอเมริกัน นักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย
และนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ

กลวิธีที่พบ	อ (อ)		ท (ท)		ท (อ)	
	ขอร้อง	ข้อเสนอ	ขอร้อง	ข้อเสนอ	ขอร้อง	ข้อเสนอ
- คำกล่าวให้เหตุผล	218	232	290	226	230	204
- คำกล่าวขอโทษ	157	12	187	10	187	9
- คำกล่าวปฏิเสธตรงไปตรงมา	87	76	17	31	72	56
- คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น	73	28	76	49	57	43
- คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก	31	34	23	16	39	67
- คำกล่าวแนะนำ	23	-	26	-	8	-
- คำกล่าวแสดงความถึงเล	17	42	67	22	65	56
- คำกล่าวคำหนี	2	-	-	-	-	-
- คำกล่าวขอบคุณ	-	133	-	183	-	169
- คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา	-	60	-	192	-	68
- คำกล่าวปลอบใจ	-	26	-	24	-	16
- คำกล่าวเชิงปรัชญา	-	10	-	5	-	-
- คำกล่าวเชิงตักเตือน	-	-	-	15	-	2
- คำกล่าวติดตลก	-	1	-	-	-	-
รวม	608	654	686	773	658	690
	1262		1459		1348	

จากตารางที่ 25 เมื่อนองโดยภาพรวมแล้ว จะเห็นว่านักศึกษาเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่มีการใช้ถ้อยคำ หรือ “ข้อความข้อย” โดยรวมในปริมาณมากที่สุดถึง 1459 ครั้ง ในขณะที่นักศึกษามาอเมริกันมีการใช้ “ข้อความข้อย” โดยรวมน้อยที่สุด ในปริมาณเพียง 1262 ครั้ง ซึ่งแตกต่างกันอยู่ถึง 197 ครั้ง ส่วนนักศึกษาไทยเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาอังกฤษ ก็พบการใช้ “ข้อความข้อย” มากถึง 1348 ครั้ง ซึ่งมากกว่าที่นักศึกษามาอเมริกันใช้อยู่ถึง 86 ครั้ง จากผลการ

วิเคราะห์ข้อมูลนี้ อาจสะท้อนให้เห็นได้ว่า เมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาที่ 2 จะมีความตั้งใจที่จะใช้ถ้อยคำต่างๆ มากกว่าเจ้าของภาษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารให้มากที่สุด ซึ่งโอลชไตน์และไวน์บาค (Olshtain & Weinbach , 1987) ก็พบลักษณะนี้เช่นกัน ในการศึกษาการแสดงวัจนกรรมการคำหยาบของคณอังกฤษ คณอเมริกัน และคณฮีบรูในปริบทภาษาอังกฤษ

ในขั้นตอนนี้ต่อไปผู้วิจัยจะวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มนักศึกษอเมริกัน กลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย และกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ โดยจะแยกวิเคราะห์การปฏิเสธการขอร้อง และการปฏิเสธข้อเสนอ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1.1 การปฏิเสธการขอร้อง

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่าในทั้ง 3 กลุ่มข้อมูล พบการใช้คำกล่าวให้เหตุผลมากที่สุด และการใช้คำกล่าวขอโทษพบเป็นอันดับรองลงมา ประเด็นที่น่าสนใจเกิดประเด็นแรกคือพบว่านักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ ใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาค่อนข้างมากถึง 72 ครั้ง ใกล้เคียงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษอเมริกัน ในขณะที่นักศึกษาไทยใช้กลวิธีนี้น้อยมากเพียง 17 ครั้ง ในปริบทภาษาแม่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาไทยมีความรู้สึกว้า ในสังคมอเมริกัน มักมีการแสดงความคิดเห็นที่ตรงไปตรงมามากกว่าในสังคมไทย เมื่อต้องการปฏิเสธการขอร้องในภาษาอังกฤษ จึงสามารถที่จะใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา เช่น “no” หรือ “can't” ได้มากกว่า ส่วนการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น หรือคำกล่าวแนะนำนั้น จะเห็นว่า นักศึกษาไทยในปริบทภาษาแม่ใช้ในปริมาณใกล้เคียงกับที่พบในกลุ่มนักศึกษอเมริกัน แต่เป็นที่น่าสนใจว่าเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาอังกฤษ จะพบการใช้ในปริมาณน้อยลงจนเห็นได้อย่างเด่นชัด ที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาที่ 2 ซึ่งมีใช้ภาษาแม่ จะมีความกล้าที่จะใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นหรือคำกล่าวแนะนำน้อยลง เนื่องจากไม่คุ้นเคยเท่ากับภาษาแม่ของตน ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของเลียว และเบรสนาฮาน (Liao & Bresnahan , 1996) ที่พบว่า คนญี่ปุ่นมีการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่นในการแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่มากกว่าคณอเมริกัน และยังมีการถ้อยคำไปเมื่อคนญี่ปุ่นแสดงการปฏิเสธในภาษาที่ 2 ด้วย

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ จะเห็นว่านักศึกษาไทยใช้คำกล่าวแสดงความถ้อยคำค่อนข้างมากทั้งในปริบทภาษาแม่ และในปริบทภาษาอังกฤษ ในขณะที่พบน้อยมากในกลุ่มนักศึกษอเมริกัน จึงอาจเป็นไปได้ที่ นักศึกษาไทยมีความรู้สึกว้า มีความจำเป็นที่จะต้องใช้คำหลีกเลี่ยงในการปฏิเสธการขอร้องมากกว่านักศึกษอเมริกัน เพื่อที่จะทำให้การใช้คำกล่าวปฏิเสธหรือคำกล่าวให้เหตุผลนั้น ดูไม่แข็งกร้าวเกินไปนัก ส่วนการใช้คำกล่าวคำหยาบ ก็เป็นอีก

ประเด็นหนึ่ง ซึ่งถึงแม้ว่าจะพบน้อย (เพียง 2 ครั้ง) แต่น่าสนใจ เนื่องจากจะเห็นได้ชัดเจนว่า พบเพียงในกลุ่มนักศึกษาชาวอเมริกันเท่านั้น ซึ่งก็สามารถสะท้อนให้เห็นได้บางส่วนว่า ในสังคมอเมริกัน อาจนิยมกล่าวแสดงความคิดเห็นที่ค่อนข้างตรงประเด็นมากกว่าในสังคมไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า นักศึกษาไทยเมื่อแสดงการปฏิเสธ ในภาษาที่ 2 จะมีความต้องการที่จะใช้คำกล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมามากขึ้น แต่ก็ยังคงมีการใช้คำกล่าวแสดงความถ่วงเทมากอยู่ นอกจากนี้ ยังพบว่านักศึกษาไทยมีการใช้คำกล่าวเสนอทางเลือกอื่น หรือคำกล่าวแนะนำน้อยลงเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาที่ 2

6.1.2 การปฏิเสธข้อเสนอ

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่าทั้ง 3 กลุ่มข้อมูล พบการใช้คำกล่าวให้เหตุผลใน ปริมาณที่มากที่สุดเช่นกันกับที่พบในการปฏิเสธการขอร้อง แต่ลำดับรองลงมามักเป็นการใช้คำ กล่าวขอขอบคุณ แทนที่จะเป็นการใช้คำกล่าวขอโทษเช่นในการปฏิเสธการขอร้อง นอกจากนี้ยังพบ ว่า นักศึกษาไทยเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ จะใช้คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหามากจนเห็นได้ อย่างเด่นชัด (192 ครั้ง) ในขณะที่ใช้ในภาษาที่ 2 โดดเดี่ยวกับที่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ส่วนการ กล่าวปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมานั้น พบนักศึกษาไทยใช้มากขึ้นเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาที่ 2 ซึ่งเป็นไปในลักษณะเดียวกับที่พบในการปฏิเสธการขอร้อง เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะ เหมือนกับในการปฏิเสธการขอร้อง ดังได้กล่าวแล้วในหัวข้อ 6.1

ประเด็นที่น่าสังเกตประการถัดมาคือ พบว่านักศึกษาไทยนิยมกล่าวแสดงความ เห็นเชิงบวกมากถึง 67 ครั้งเมื่อแสดงการปฏิเสธข้อเสนอในภาษาอังกฤษ ในขณะที่ไม่ค่อยนิยมใช้ นักในการปฏิเสธในภาษาแม่ คือพบเพียง 16 ครั้ง ส่วนในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน จะใช้คำกล่าวแสดงความ เห็นเชิงบวกในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะปฏิเสธการขอร้องหรือปฏิเสธข้อเสนอ เหตุที่นัก ศึกษาไทยใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกมากจนเห็นได้เด่นชัดในการปฏิเสธข้อเสนอ อาจเนื่อง มาจากเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาที่ 2 นักศึกษาไทยจะมีความต้องการที่จะกล่าวให้ผู้ ฟังรู้สึกว่าคุณปฏิเสธมีความซาบซึ้งใจในข้อเสนอ นั้นมากกว่าเมื่ออยู่ในบริบทภาษาแม่ ซึ่งเป็นไปใน ทางตรงกันข้ามกับการใช้คำกล่าวแนะนำ ที่เมื่อแสดงการปฏิเสธในบริบทภาษาอังกฤษจะพบว่านัก ศึกษาไทยไม่นิยมใช้นัก ส่วนในการใช้คำกล่าวแสดงความถ่วงเทนั้น เป็นที่น่าสนใจว่า นักศึกษาไทย นิยมใช้มากกว่าไม่ว่าจะแสดงการปฏิเสธในบริบทภาษาไทยหรือในภาษาอังกฤษ จะเห็นว่าพบถึง 65-67 ครั้ง ในขณะที่นักศึกษาอเมริกันใช้เพียง 17 ครั้ง

นอกจากนี้จะเห็นว่า นักศึกษาไทยไม่ใช้คำกล่าวเชิงปรัชญาเลยในบริบทภาษา อังกฤษ ซึ่งพบบ้างเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ รวมทั้งในการใช้คำกล่าวคึกคึกก็เป็นประเด็น

ที่น่าสนใจ เนื่องจากจะเห็นว่าพบการใช้ในกลุ่มนักศึกษาไทยเท่านั้น และนักศึกษาไทยจะมีการใช้กลวิธีนี้น้อยลงเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาที่ 2

จากที่กล่าวมาทั้งหมดโดยภาพรวมแล้ว สรุปได้ว่าในการปฏิเสธข้อเสนอ นั้น นักศึกษาไทยยังคงมีความต้องการที่จะแสดงการปฏิเสธในกลวิธีที่อ่อนมากกว่านักศึกษามอเมริกัน และเมื่อแสดงการปฏิเสธในภาษาที่ 2 ซึ่งมีใช้ภาษาแม่ นักศึกษาไทยมีแนวโน้มจะใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกมากขึ้น

6.2 การถ่ายโอนทางวจนปฏิบัติศาสตร์ในการปฏิเสธในภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย

จากการวิเคราะห์กลวิธีการปฏิเสธการขอร้องและการปฏิเสธข้อเสนอของนักศึกษามอเมริกันในบทที่ 4 และของนักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทยและปริบทภาษาอังกฤษในบทที่ 5 รวมทั้งการเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มในตอนต้นของบทที่ 6 นี้ จะเห็นว่ามิตักษณะบางประการที่เมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาอังกฤษมีความคล้ายคลึงกับที่พบเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ แต่แตกต่างหรือไม่พบในกลุ่มนักศึกษามอเมริกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ คาดว่าจะเป็นกรณีที่นักศึกษาไทยมีการถ่ายโอนทางวจนปฏิบัติศาสตร์จากภาษาแม่ มาสู่ภาษาที่ 2 นั่นเอง ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะเด่นๆ ได้ดังต่อไปนี้

- 6.2.1 การนิยมนเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ
- 6.2.2 การนิยมใช้คำกล่าวแสดงความตั้งใจ
- 6.2.3 การใช้รูปแบบ “ได้ แต่...” ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก
- 6.2.4 การใช้คำกล่าวให้เหตุผลโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว
- 6.2.5 การนิยมนเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุณ
- 6.2.6 การใช้คำกล่าวดักเตือน

ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอในรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.2.1 การนิยมนเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ

จากการวิเคราะห์กลวิธีการใช้คำกล่าวขอโทษในการปฏิเสธการขอร้องของนักศึกษาไทย ที่พบว่านักศึกษาไทยมักนิยมใช้คำเพื่อแสดงความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ เช่น “จริงๆ” หรือ “ต้อง (ขอโทษ)” ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 5 นั้น เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาไทยที่แสดงการปฏิเสธในปริบทภาษาอังกฤษ ก็พบลักษณะนี้เช่นกัน กล่าวคือ นัก

ศึกษาไทยจะนิยมเติมคำแสดงความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ ซึ่งคำที่ใช้ก็พบหลากหลาย เช่น “terribly”, “so”, “very”, “really” หรือ “extremely” ดังตัวอย่าง

“ขอให้อยู่ช่วยงาน”

(189) I'm so sorry. I've got something very important to do now.

“ฝากส่งจดหมาย”

(190) I'm terribly sorry, boss. I can't because I'll go in a different direction.

“ขอให้มาทำงานวันเสาร์”

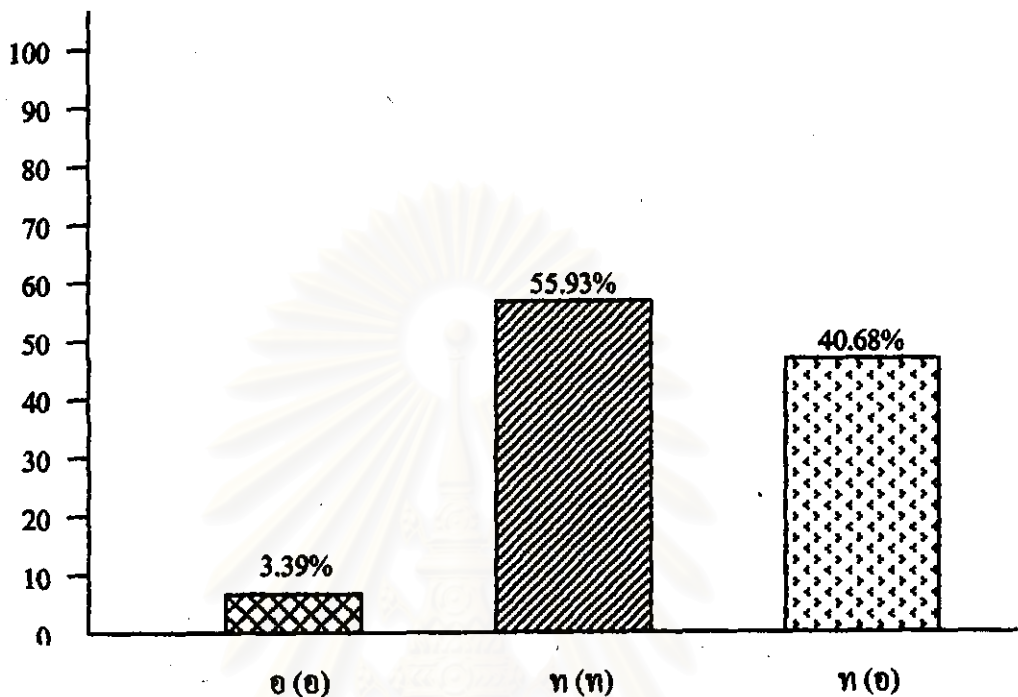
(191) I'm extremely sorry but I can't

(192) I'm really sorry. I can't do it because I've already got plan for my whole weekend.

จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นว่านักศึกษาไทยนิยมใช้คำเติมแสดงความหนักแน่นในความหมายว่า “จริงๆ” หรือ “มากๆ” เนื่องจาก รู้สึกว่าคำกล่าวขอโทษแบบธรรมดานั้น ไม่เพียงพอต่อการปฏิเสธการขอร้อง การใช้ “terribly”, “so”, “extremely” หรือ “really” ประกอบกับคำกล่าวขอโทษนั้น ทำให้ดูมีความตั้งใจและจริงจังที่จะกล่าวขอโทษมากขึ้น และเพื่อให้เห็นได้เด่นชัดมากขึ้น ผู้วิจัยจะนำเสนอความถี่ในการปรากฏ คิดเป็นร้อยละของการใช้คำหรือวลี เพื่อเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ โดยเปรียบเทียบกันในข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม คือกลุ่มนักศึกษาอเมริกันในบริบทภาษาอังกฤษ (อ(อ)) กลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย (ท(ท)) และกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ (ท(อ)) ดังปรากฏในแผนภูมิแท่ง ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิแท่งที่ 1 ความถี่ในการปรากฏของการเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ

- หมายเหตุ : อ (อ) คือกลุ่มนักศึกษาอเมริกันในปริบทภาษาอังกฤษ
 ท (ท) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย
 ท (อ) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ

จากแผนภูมิแท่งที่ 1 จะเห็นได้ว่า นักศึกษาอเมริกันมีการใช้คำหรือวลีเพื่อเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ เพียงร้อยละ 3.39 ในขณะที่นักศึกษาไทยเมื่อแสดงการปฏิเสธในปริบทภาษาแม่ มีการใช้ถึงร้อยละ 55.93 และเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในปริบทภาษาอังกฤษก็มีการถ่ายโอนลักษณะนี้จากภาษาแม่โดยพบการใช้ถึง ร้อยละ 40.68

เบอร์กแมนและแคสเปอร์ (Bergman & Kasper, 1991) ก็พบลักษณะนี้เช่นกัน กล่าวคือพบว่าคนไทยมักนิยมใช้คำกล่าวขอโทษ โดยใช้คำเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ เช่น “มากๆ” หรือ “จริงๆ” เช่นกัน คำกล่าวขอโทษเมื่อกระทำความผิดในสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทักษิณี (ทักษิณี เมฆถาวรวัฒนา, 1998) ที่ศึกษาวัฒนธรรมการขอโทษในภาษาไทย ทักษิณีตั้งเกณฑ์ในการแสดงวัฒนธรรมการขอโทษแต่ละครั้ง ผู้พูดมีการเพิ่มคำบางคำหรือวลีบางวลีร่วมกับการแสดงวัฒนธรรมการกล่าวขอโทษ เช่น ใช้คำว่า “ต้อง” เพื่อช่วยเน้นย้ำเจตนาในการขอโทษ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความตั้งใจจริงที่จะขอโทษผู้ฟังมากกว่าการกล่าวเฉพาะคำว่า “ขอโทษ” เพียงอย่างเดียว

เมื่อพิจารณาในแต่ละสถานการณ์ พบว่ามีปริมาณการใช้คำเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษมากที่สุด 15 ครั้งในสถานการณ์ “ขอให้ผู้ช่วยงาน” ในขณะที่พบเพียง 4 ครั้ง “ฝากส่งจดหมาย” ทั้งที่ในทั้ง 2 สถานการณ์นั้นผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ขอร้อง แต่การฝากส่งจดหมายจะเป็นเรื่องเล็กกว่าการขอให้ผู้ช่วยงาน ดังนั้นจึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้มีการเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษน้อยกว่า

นอกจากนี้ในสถานการณ์ “ขอให้มาทำงานวันเสาร์” นั้น พบการเพิ่มความหนักแน่นในการใช้คำกล่าวขอโทษจำนวน 14 ครั้งใกล้เคียงกับที่พบใน “ขอให้ผู้ช่วยงาน” ซึ่งในสถานการณ์ “ขอให้มาทำงานวันเสาร์” นั้น ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพสูงกว่าผู้ขอร้อง แต่ที่พบคำกล่าวขอโทษในลักษณะนี้มาก อาจเป็นไปได้ว่า การที่ถูกน้องขอให้มาทำงานในวันเสาร์เพื่อเป็นที่ปรึกษาในงานที่สำคัญนั้น จะเป็นเรื่องใหญ่และมีความลำบากในการปฏิเสธอยู่มาก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ลักษณะของสถานการณ์มีผลต่อการใช้คำหรือวลีเพื่อเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษของนักศึกษาไทยมากกว่าสถานภาพทางสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ นักศึกษาไทยอาจเห็นความสำคัญที่จะแสดงความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษมากขึ้นกับสถานการณ์

6.2.2 การนิยมนำคำกล่าวแสดงความงัด

เมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในบริบทภาษาอังกฤษ พบว่ามีการใช้คำกล่าวแสดงความงัดก่อนข้างมาก เช่นเดียวกับที่พบเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในบริบทภาษาไทย โดยนักศึกษาไทยนิยมนำ “I'm afraid...” นำหน้าการปฏิเสธ เช่น

“ขอให้ผู้ช่วยงาน”

(193) I'm afraid I can't because I have a lot of work to do. I'm really sorry.

“ขอขมมุขไม้ค้อ”

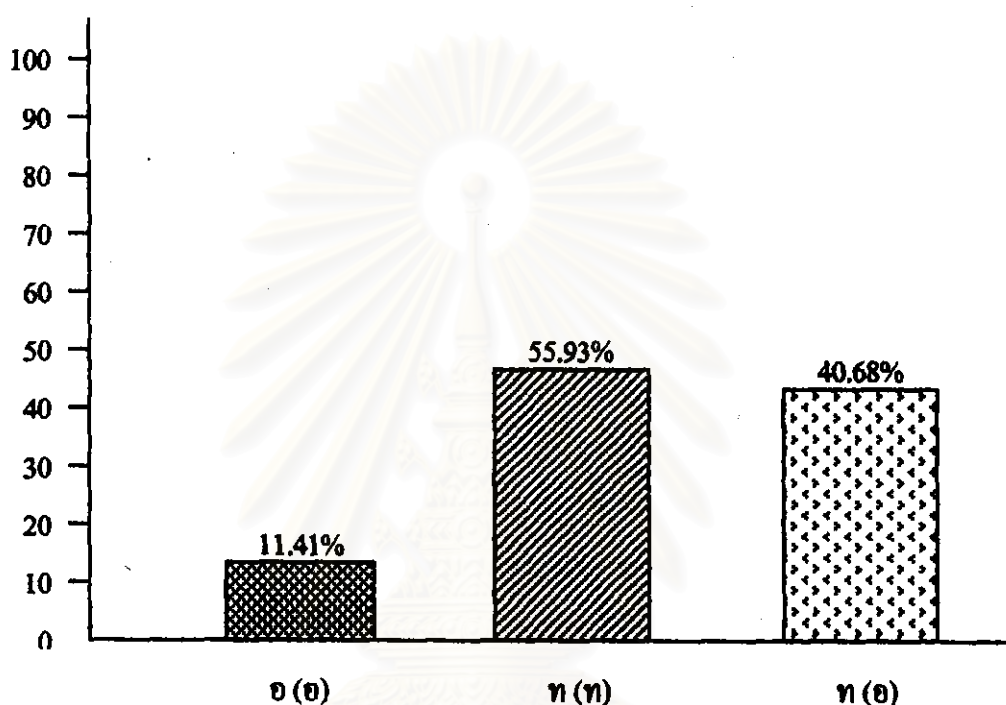
(194) I'm afraid not. Mike just borrowed it.

การนิยมนำ “I'm afraid...” ของนักศึกษาไทยในการปฏิเสธการขอร้องในบริบทภาษาอังกฤษ เช่น ในข้อความข้างต้นนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า แทบไม่พบการใช้คำที่มีความหมายเทียบเท่าจริงๆ กับ “I'm afraid...” คือ “ฉันเกรงว่า...” ในภาษาไทย เมื่อนักศึกษาแสดงการปฏิเสธในบริบทภาษาไทย แต่ผู้วิจัยเห็นว่า การนิยมนำ “I'm afraid...” นั้น อาจสอดคล้องกับการที่นักศึกษาไทยนิยมนำคำว่า “คง...” นำหน้าการปฏิเสธในภาษาไทย เพื่อให้การปฏิเสธนั้นดูไม่แข็งกร้าวเกินไปนัก ผู้วิจัยจะนำเสนอความถี่ในการปรากฏเป็นร้อยละของการใช้ การแสดง

ความถี่ เปรียบเทียบกันทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักศึกษอเมริกันในปริบทภาษาอังกฤษ นักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย และนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ ดังนี้

แผนภูมิแท่งที่ 2 ความถี่ในการปรากฏของการใช้การแสดงความถี่

หมายเหตุ : อ(อ) คือกลุ่มนักศึกษอเมริกันในปริบทภาษาอังกฤษ

ท(ท) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย

ท(อ) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ

จากแผนภูมิแท่งที่ 2 จะเห็นว่า นักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทยและในปริบทภาษาอังกฤษ มีการใช้การแสดงความถี่ก่อนข้างมากในปริมาณใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 44.97 และร้อยละ 43.62 ตามลำดับ จึงเป็นไปได้ว่ามีการถ่ายโอนทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น เมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในปริบทภาษาอังกฤษ

อนึ่ง การใช้ "I'm afraid..." ที่พบว่านักศึกษาไทยนิยมใช้เพื่อแสดงความถี่ในปริบทภาษาอังกฤษนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่พบนักศึกษอเมริกันใช้เลย นักศึกษาอเมริกันมักใช้คำอื่น เช่น "just", "pretty", "really" หรือ "probably" ร่วมกับคำกล่าวให้เหตุผลมากกว่า ดังได้นำเสนอแล้วในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้สอบถามชาวอเมริกัน พบว่า คนอเมริกันจะใช้ "I'm afraid..." ร่วมกับการแสดงการปฏิเสธในสถานการณ์ที่มีความรุนแรงในการขอร้องมาก ๆ เช่น เมื่อเพื่อนที่เคยเข้าเวรแทนให้ มาขอให้เราช่วยเข้าเวรแทนให้บ้าง แต่เผชิญเราติดธุระที่

ไม่สามารถมาเข้าเวรแทนให้ได้ แต่ถ้าเป็นสถานการณ์การขอร้องทั่ว ๆ ไป เช่นในแบบสอบถามนี้ คนอเมริกันจะไม่ใช้ "I'm afraid.." ร่วมกับคำแสดงการปฏิเสธเลย เนื่องจากอุสสุภาพมากเกินไป ในขณะที่นักศึกษาไทยมีการใช้ I'm afraid..." ร่วมกับการแสดงคำแสดงการปฏิเสธค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ขอร้อง เช่น สถานการณ์ที่ 1 ที่นักศึกษาปฏิเสธอาจารย์ที่ขอให้ช่วยงานหลังเลิกเรียน หรือในสถานการณ์ที่ 8 ที่ลูกน้องปฏิเสธเจ้านายที่ฝากส่งจดหมาย เพื่อให้การปฏิเสธดูอ่อนลง ส่วนในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมเท่ากันกับผู้ขอร้อง คือเพื่อนปฏิเสธเพื่อนร่วมชั้นเรียน นักศึกษาไทยมักใช้เพียง "I'm sorry, I can't" มากกว่า

การใช้ "I'm afraid..." ที่พบมากในกลุ่มนักศึกษาไทยนี้ มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่ทาคาฮาชิ และบีบี (Takahashi & Beebe, 1993) พบเช่นกัน กล่าวคือ เขาพบว่าคนญี่ปุ่นนิยมใช้ "I'm afraid..." ค่อนข้างมากในวัจนกรรมการแก้ไขให้ถูกต้องโดยมีความรู้สึกว่าจะทำให้การแก้ปัญหานั้นดูอ่อนลง เช่นการแก้ไขของนักศึกษา เมื่อตระหนักว่าอาจารย์บรรยายผิดพลาดในรายละเอียดบางประการหน้าชั้นเรียน หรือเมื่ออาจารย์ต้องการบอกให้นักศึกษาทราบว่าผลงานที่นักศึกษานำเสนอนั้น มีข้อผิดพลาดบางประการ ทาคาฮาชิ และบีบี ให้ความเห็นว่า คนญี่ปุ่นนิยมใช้ "I'm afraid..." ในสถานการณ์ที่นักศึกษาแก้ไขอาจารย์มากกว่าในสถานการณ์ที่อาจารย์แก้ใขนักศึกษา ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างจากการใช้ในกลุ่มคนอเมริกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือไม่พบการใช้ "I'm afraid..." เลยในกลุ่มคนอเมริกันในวัจนกรรมการแก้ไขให้ถูกต้อง หรือถึงแม้จะมีการใช้แต่ชาวอเมริกันจะหลีกเลี่ยงการใช้ "I'm afraid..." โดยเฉพาะกับผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า เช่นนักศึกษากล่าวกับอาจารย์ว่า "I'm afraid you made a mistake." คนอเมริกันเห็นว่าการใช้ในลักษณะดังกล่าวเป็นการไม่เหมาะสมเป็นอันมาก

6.2.3 การใช้รูปแบบ "ได้ แต่..." ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก

เป็นที่น่าสังเกตว่าในการปฏิเสธการขอร้องในบริบทภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยนั้น พบคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในรูปแบบของการกล่าวตอบรับซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับที่พบเมื่อนักศึกษาไทยใช้ในบริบทภาษาไทย ดังข้อความที่ (87) และ (88) ดังได้กล่าวแล้ว ตัวอย่างการใช้รูปแบบ "yes, but..." ของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ มีดังนี้

“ฝากส่งจดหมาย”

(195) Yes, sir. But could I mail it tomorrow? The place I go is in the different direction from the post office.

(196) Yes, of course but can I do it for you after I come back?

“ขอให้ไปส่งที่บ้าน”

(197) Yes. I'd help you next time. I'm busy today.

(198) Sure, Jack, but could it be tomorrow?

จากข้อความข้างต้น จะเห็นว่า นักศึกษาไทยมีใช้คำกล่าวตอบรับก่อน ไม่ว่าจะ เป็น “yes” หรือ “sure” แล้วจึงใช้คำกล่าวขอเปลี่ยนแปลงเวลาตามหลัง “but” แสดงให้เห็นว่า ยิน คติที่จะกระทำตามสิ่งที่ถูกขอร้องในอนาคต เช่น “tomorrow”, “after I come back” หรือแม้ กระทั่งการให้เงื่อนไขเวลาที่ไม่ทราบแน่ชัด เช่น “next time”

นอกจากการแสดงเงื่อนไขเกี่ยวกับคำเปลี่ยนแปลงเวลาแล้ว ยังมีการใช้ รูปแบบ “ได้ แต่...” ในเงื่อนไขชนิดอื่นด้วย เช่น

“ขอให้มาทำงานวันเสาร์”

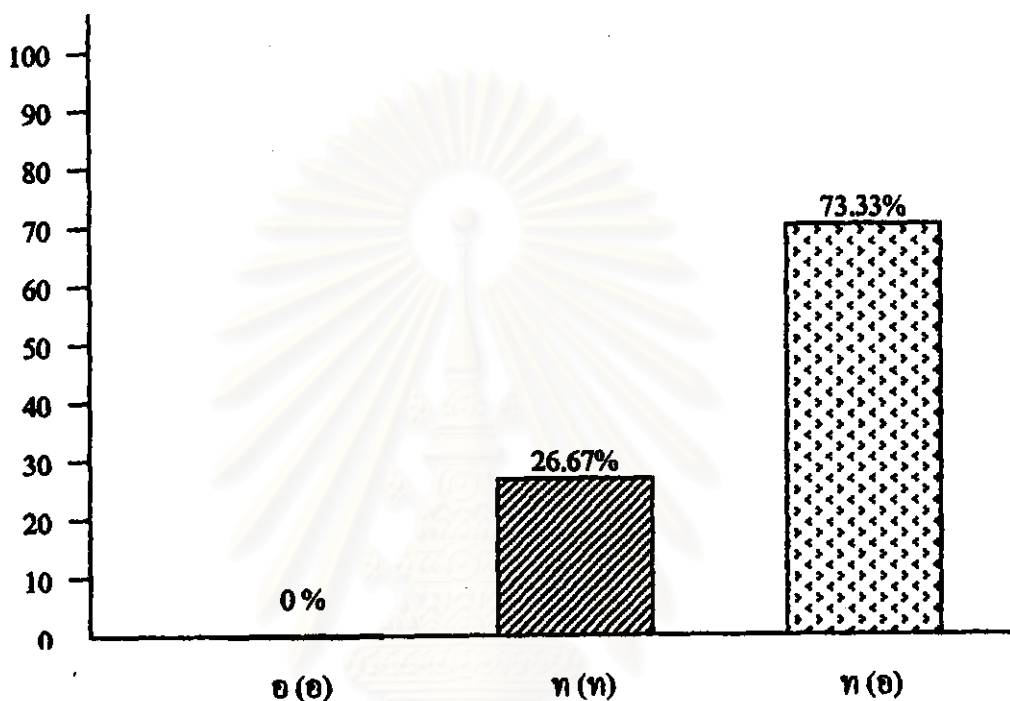
(199) Certainly, but may I make it at home?

ข้อความข้างต้น เป็นการที่เจ้านายปฏิเสธลูกน้องที่ขอให้มาเป็นที่ปรึกษาให้ ในวันเสาร์ว่า “ได้ แต่ขอให้คำปรึกษาอยู่ที่บ้าน” (คาดว่าเมื่อลูกน้องมีเรื่องที่จะปรึกษาก็ให้โทร ไปที่บ้าน) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การใช้รูปแบบ “ได้ แต่...” ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก ของ นักศึกษาไทย ไม่ว่าจะในเงื่อนไขเกี่ยวกับเวลา หรือเงื่อนไขชนิดอื่นใด นักศึกษามีจุดประสงค์เพื่อ ต้องการจะสื่อให้มีน้ำหนักที่ “อยากจะทำตามที่ขอร้องนั้น” ให้มากที่สุด หรือตรงประเด็นที่สุด

ความดีในการปรากฏของการใช้รูปแบบ “ได้ แต่...” ในคำกล่าวแสดงความ เห็นเชิงบวก เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาอเมริกันในบริบท ภาษาอังกฤษ กลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย และกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ นำเสนอโดยแผนภูมิแท่ง ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิแท่งที่ 3 ความถี่ในการปรากฏของการใช้รูปแบบ “ได้แต่...” ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก

หมายเหตุ : อ (อ) คือกลุ่มนักศึกษาอเมริกันในปริบทภาษาอังกฤษ
 ท (ท) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย
 ท (อ) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ

โดยภาพรวมแล้ว ถึงแม้ว่าจะพบว่านักศึกษาอเมริกันมีการใช้คำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในรูปแบบที่หลากหลาย แต่มักใช้ในลักษณะอื่น เช่น “I’d love/like to...” หรือ “you’re very thoughtful.” เป็นต้น แต่จากแผนภูมิแท่งที่ 3 จะเห็นได้ว่า ไม่พบการใช้รูปแบบ “ได้ แต่...” ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกเลยในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ในขณะที่พบการใช้ในกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาแม่อยู่ ร้อยละ 26.67 แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าพบการใช้ในอัตราที่ถึงร้อยละ 78.33 เมื่อนักศึกษาไทยใช้ในปริบทภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยคาดว่า มีการถ่ายโอนทางวัฒนธรรมของภาษามาจากภาษาแม่ แต่ด้วยอัตราการใช้ที่สูงมากนั้น อาจด้วยเหตุผลที่ว่า เมื่อมีการแสดงการปฏิเสธการขอร้อง ในภาษาต่างประเทศ (คือภาษาอังกฤษ) นั้น นักศึกษาไทยมีความตั้งใจที่จะตอบรับก่อน เมื่อถูกขอร้อง เนื่องจากตระหนักว่ามีใช้ภาษาของ

ตนเองและแสดงว่าคนก็อยากจะทำตามที่ขอร้องนั้นเต็มที่ ส่วนในการปฏิเสธข้อเสนอนั้นไม่พบการใช้รูปแบบดังกล่าวในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกเลย โดยนักศึกษาไทยจะใช้คำกล่าวขอบุคคลหรือคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกในแบบอื่นแทน

ในการใช้รูปแบบ “ได้ แต่...” ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกนั้น ถึงแม้ว่าพบในจำนวนครั้งที่ไม่มากนัก แต่ที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจเนื่องจากกลุ่มนักศึกษามาเมริกันไม่ใช้รูปแบบนี้ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกเลย และเนื่องจากปริมาณที่พบน้อยนี้เองทำให้ไม่สามารถพิจารณาบทบาทของสถานภาพทางสังคมที่มีต่อการใช้รูปแบบนี้ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกได้ กล่าวคือ พบการใช้เพียง 5 ครั้งใน “ขอให้ฝึกบทสนทนา” 2 ครั้งใน “ฝากส่งจดหมาย” และสถานการณ์ละเพียง 1 ครั้งใน “ขอให้มาทำงานวันเสาร์” และ “ขอให้ไปส่งที่บ้าน”

6.2.4 การใช้คำกล่าวให้เหตุผลโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว

จากบทที่ 5 พบว่านักศึกษาไทยเมื่อมีการใช้คำกล่าวให้เหตุผลในปริบทภาษาแม่ นั้น ข้อมูลของเหตุผลมักมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ, แม่, น้อง, ดูกิ่งในข้อความที่ (76) และ (77) นั้น เมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในปริบทภาษาอังกฤษ ก็พบลักษณะนี้เช่นกัน ดังตัวอย่าง

“ขอให้มาทำงานวันเสาร์”

(200) I hope to but I have to visit my mom.

“ขอให้ไปส่งที่บ้าน”

(201) I'm afraid not because today I have to pick up my mom.

(202) Sorry. I have to rush home today as my uncle had just come from

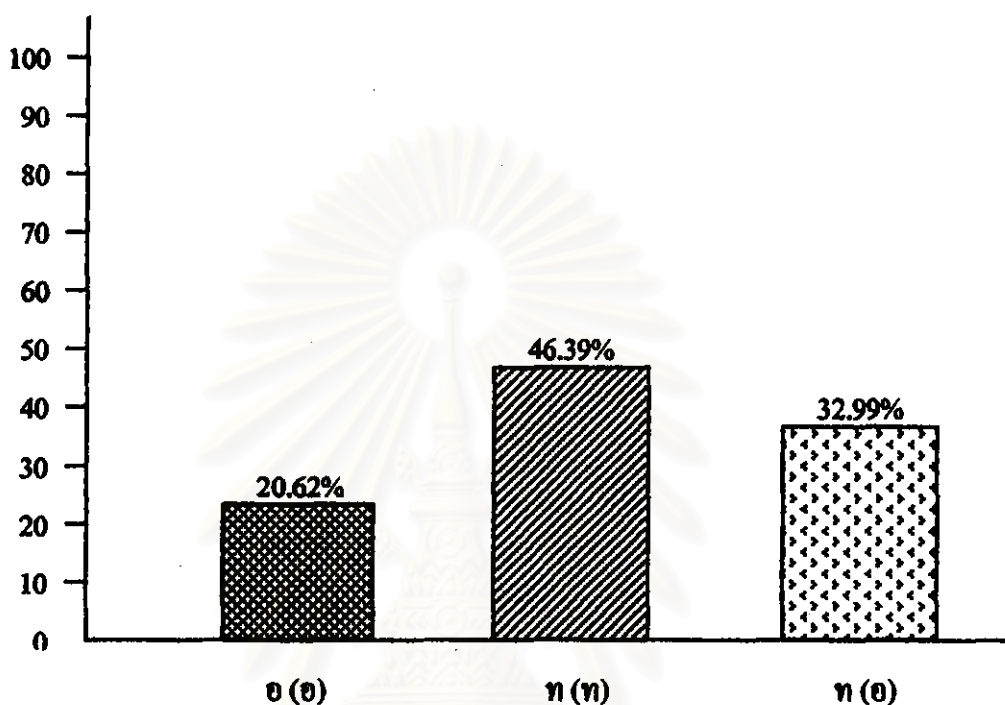
Cheing Mai.

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่านักศึกษาไทยกล่าวอ้างเหตุผลในข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว โดยเฉพาะเจาะจงว่า “ต้องไปเยี่ยมคุณแม่”, “ไปรับคุณแม่” หรือ “ต้องไปคอยต้อนรับคุณลุงที่เพิ่งมาจากจังหวัดเชียงใหม่” เป็นต้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวิดจาจา (Widjaja, 1997) ที่พบการปฏิเสธคำชวนของหญิงสาวได้วันที่มีการใช้คำกล่าวอ้างเหตุผล โดยใช้ข้อมูลที่อยู่บนพื้นฐานของครอบครัวหรือการได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวเช่นกัน

ความถี่ในการปรากฏของคำกล่าวให้เหตุผลในลักษณะนี้ เมื่อคิดเป็นร้อยละเปรียบเทียบระหว่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษามาเมริกันในปริบทภาษาอังกฤษ กลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย และกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษนั้น สามารถนำเสนอโดยแผนภูมิแท่งดังนี้

แผนภูมิแท่งที่ 4 ความถี่ในการปรากฏของการกล่าวให้เหตุผลโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล
ในครอบครัว

หมายเหตุ : อ(อ) คือกลุ่มนักศึกษาอเมริกันในปริบทภาษาอังกฤษ

ท (ท) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาไทย

ท (อ) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในปริบทภาษาอังกฤษ

จากแผนภูมิแท่งที่ 4 จะเห็นว่า นักศึกษาไทยเมื่อใช้คำกล่าวให้เหตุผลในปริบทภาษาแม่จะมีการอ้างข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวในอัตราร้อยละที่มากที่สุด ถึง 46.39 และคำกล่าวให้เหตุผลในลักษณะนี้ได้ถ่ายทอดไปเมื่อนักศึกษาไทยใช้คำกล่าวให้เหตุผลในปริบทภาษาอังกฤษคือ พบร้อยละ 32.99 ในขณะที่ในกลุ่มนักศึกษอเมริกันก็พบบ้าง แต่ในอัตราที่ค่อนข้างน้อย คือร้อยละ 20.62 เป็นไปได้ว่ากลุ่มนักศึกษาไทยให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวมากกว่ากลุ่มนักศึกษอเมริกัน จึงสะท้อนออกมาให้เห็นในการแสดงการปฏิสนธิที่นักศึกษาไทยมองว่า ถ้ามีการกล่าวอ้างถึงบุคคลในครอบครัวแล้วจะทำให้การปฏิสนธินั้นมีน้ำหนักมากขึ้น

นอกจากนี้บางครั้งพบว่านักศึกษาไทยมีการใช้คำกล่าวให้เหตุผลโดยการอ้างเหตุผลที่ไม่ค่อยหนักแน่นสมเหตุสมผลนัก ซึ่งถึงแม้จะพบไม่มากนัก แต่ก็ยังเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ดังตัวอย่าง

นอกจากนี้บางครั้งพบว่านักศึกษาไทยมีการใช้คำกล่าวให้เหตุผลโดยการอ้างเหตุผลที่ไม่ค่อยหนักแน่นสมเหตุสมผลนัก ซึ่งถึงแม้จะพบไม่มากนัก แต่ก็เห็นประเด็นที่น่าสนใจ ดังตัวอย่าง

“ขอร้องให้อยู่ช่วยงาน”

(203) I'm really sorry. I must go home to do housework.

(204) Oh! I'm sorry. I have to do my homework.

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่ามีการใช้คำกล่าวอ้างเหตุผลที่ดูจะไม่สมเหตุสมผลเท่าใดนัก เนื่องจากการกล่าว “ต้องกลับไปทำงานบ้าน” ในข้อความที่ (203) หรือ “ต้องทำการบ้าน” ในข้อความที่ (204) นั้น เป็นเหตุผลที่เป็นภารกิจที่ทุกคนก็ต้องทำเช่นกัน จึงไม่น่าจะนำมากล่าวอ้างเท่าใดนัก และคำกล่าวอ้างเหตุผลในลักษณะนี้ คาดว่า นักศึกษาไทยได้รับการถ่ายทอดมาจากภาษาแม่ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 5 เช่น ข้อความที่ (77) ที่นักศึกษาไทยให้เหตุผลว่า ต้องกลับไปช่วยแม่ทำกับข้าว จึงไม่สามารถอยู่ช่วยอาจารย์หลังเลิกเรียนได้ ซึ่งคำให้เหตุผลในลักษณะนี้จะไม่พบในกลุ่มนักศึกษามาอเมริกันเลย

คำให้เหตุผลที่ดูจะไม่ค่อยสมเหตุสมผลดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ในงานวิจัยของ บีบี, ทาคาฮาชิ และยูลิส – เวลท์ซ (Beebe, Takahashi & Uliss – Weltz, 1990) ก็พบเช่นกัน ตัวอย่างหนึ่งที่พวกเขาพบ คือ คนญี่ปุ่นใช้คำกล่าวให้เหตุผลในการปฏิเสธว่า “I have things to take care of at home.” ซึ่งพวกเขามีความเห็นว่าคุณอเมริกาจะไม่ค่อยยอมรับคำให้เหตุผลลักษณะดังกล่าว เนื่องจากทุกคนมักมีภาระที่ต้องทำที่บ้านเสมอ จึงไม่น่าที่จะนำมากล่าวอ้างเป็นเหตุผล

6.2.5 การนิยมเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุณ

ในทำนองเดียวกับกรณีที่นักศึกษาไทยนิยมเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษในการปฏิเสธการขอร้อง ผู้วิจัยพบว่านักศึกษาไทยนิยมเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุณเช่นกันในการปฏิเสธข้อเสนอ กล่าวคือ นักศึกษาไทยมักใช้วลี “very much”, “a lot” หรือ “so much” ต่อท้ายคำกล่าวขอบคุณ ดังตัวอย่าง

“เสนอให้ขอรับทุน”

(205) Thank you very much but I don't really need it.

“เสนอให้ยืมเงิน”

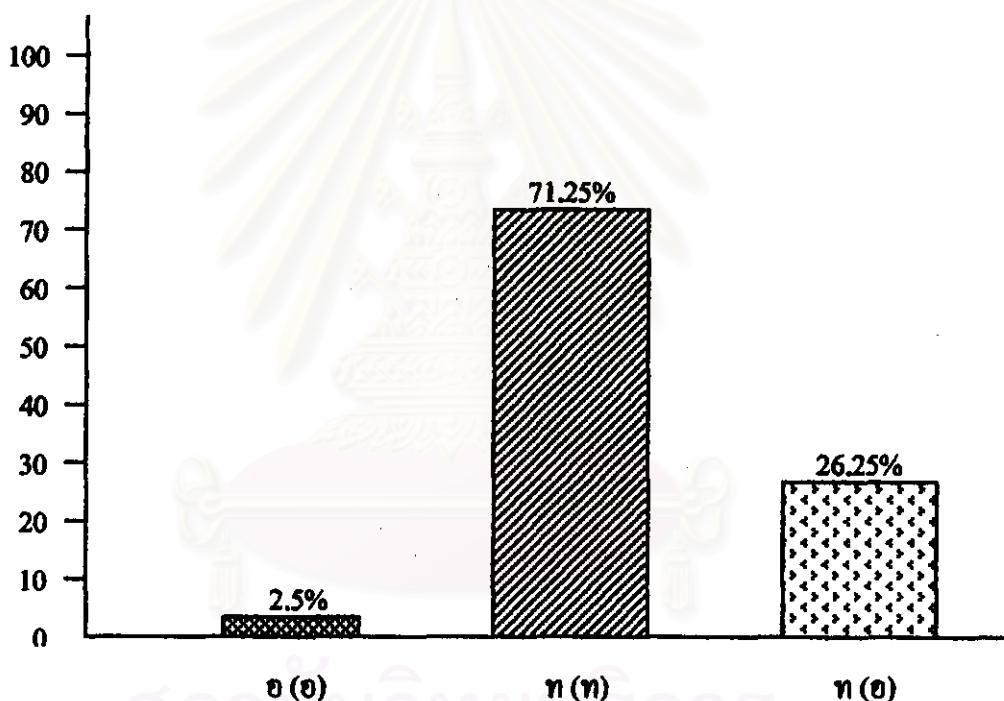
(206) Thank you so much but I can get through this.

(207) Thanks a lot. I've already planned to borrow my friend.

พบเช่นนี้ สอดคล้องกับที่พบเมื่อนักศึกษาไทยใช้คำกล่าวขอบคุดในการปฏิเสธข้อเสนอในภาษาแม่ ซึ่งมักนิยมเพิ่มความหนักแน่น โดยใช้คำว่า “มาก” หรือ “จริงๆ” เช่นกัน ดังได้กล่าวแล้วในบทที่ 5 (ตัวอย่างข้อความที่ (103))

ความถี่ในการปรากฏของการเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุดเปรียบเทียบระหว่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาอเมริกันในบริบทภาษาอังกฤษ กลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย และกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษนำเสนอโดยแผนภูมิแท่ง ดังนี้

แผนภูมิแท่งที่ 5 ความถี่ในการปรากฏของการเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุด

หมายเหตุ : อ(อ) คือกลุ่มนักศึกษาอเมริกันในบริบทภาษาอังกฤษ

ท(ท) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

ท(อ) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ

จากแผนภูมิแท่งที่ 5 จะเห็นว่า เมื่อนักศึกษาไทยกล่าวปฏิเสธข้อเสนอในภาษาแม่ จะมีการใช้คำหรือวลีเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุดในอัตราที่มากถึงร้อยละ 71.25 และลักษณะนี้ได้ถ่ายทอดไปยังนักศึกษาไทยเมื่อใช้กลวิธีคำกล่าวขอบคุดในบริบทภาษา

อังกฤษ ร้อยละ 25.25 ในขณะที่พบว่า นักศึกษาอเมริกัน ไม่นิยมใช้คำหรือวลีเพื่อเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุณ คือพบการใช้เพียง ร้อยละ 2.5

เมื่อพิจารณาการเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุณในแต่ละสถานการณ์แล้ว พบลักษณะที่น่าสนใจประการหนึ่งกล่าวคือ นักศึกษาไทยไม่ว่าจะแสดงการปฏิเสธในบริบทภาษาแม่ หรือในบริบทภาษาอังกฤษ จะนิยมใช้คำหรือวลีเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุณในสถานการณ์ที่ 8 คือ ปฏิเสธเพื่อนที่เสนอจะให้ยืมเงิน และสถานการณ์ที่ 12 คือ เจ้านายปฏิเสธลูกน้องที่เสนอจะปฏิบัติหน้าที่เวรแทนให้ ซึ่งสถานการณ์ทางสังคมของผู้ปฏิเสธจะเท่ากันหรือสูงกว่าผู้ให้ข้อเสนอตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษาไทยเห็นว่า สถานการณ์ดังกล่าวคือเพื่อนเสนอจะให้ยืมเงินในเวลาที่ขาดแคลน และลูกน้องเสนอจะปฏิบัติหน้าที่เวรแทนให้เจ้านายกลับบ้านไปดูแลลูกสาวที่ป่วยนั้น เป็นข้อเสนอที่น่าซาบซึ้งใจมากกว่าข้อเสนออื่น จึงประสงค์ที่ใช้คำกล่าวขอบคุณโดยให้ความหนักแน่นมากกว่าคำกล่าวขอบคุณธรรมดา จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ในประเด็นนี้ สถานการณ์ทางสังคมระหว่างผู้ปฏิเสธและผู้ให้ข้อเสนอ ไม่มีผลต่อการเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอบคุณของนักศึกษาไทย

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือพบว่านักศึกษาไทยมีการใช้คำกล่าวขอบคุณซ้ำกัน 2 ครั้งในข้อความเดียวกัน ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 5.1.2 (1) เมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในภาษาแม่ นั้น ผู้วิจัยพบว่าเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธข้อเสนอในบริบทภาษาอังกฤษก็พบการกล่าวขอบคุณในลักษณะนี้เช่นกัน ซึ่งไม่พบในกลุ่มนักศึกษาอเมริกัน ดังตัวอย่าง

“เสนอให้ยืมเงิน”

(208) Thank you. But I'd rather borrow somebody else. Thanks for your offer anyway.

(209) Thank you for your offer but I don't want you to be bother about my problem, but thanks anyway.

“เสนอเข้าเวรแทน”

(210) Thank you very much for your kindness but I'd rather do it myself, thanks anyway.

(211) Thank you but I can do it myself. Thank you very much for your kindness.

จากข้อความข้างต้น จะเห็นว่านักศึกษาไทยใช้คำกล่าวขอบคุณซ้ำกัน 2 ครั้งในการปฏิเสธข้อความเดียวกัน และระหว่างคำกล่าวขอบคุณแต่ละครั้งนั้น มักพบการใช้กลวิธีอื่นด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นคำกล่าวให้เหตุผล เช่น ในข้อความที่ (208) และในข้อความที่ (209) หรือคำ

กล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหาในข้อความที่ (210) และ (211) และเนื่องจากพบคำกล่าวขอขอบคุณซ้ำกัน 2 ครั้ง ในปริมาณที่ไม่มาก คือพบเพียง 2 ครั้งในสถานการณ์ “เสนอเข้าเวรแทน” คือเจ้านายปฏิเสธเพื่อน้องที่เสนอจะเข้าเวรแทนให้ และพบ 2 ครั้งในสถานการณ์ “เสนอให้ยืมเงิน” คือเพื่อนปฏิเสธเพื่อนที่เสนอจะให้ยืมเงิน จึงยังเห็นบทบาทของสถานภาพทางสังคมที่มีต่อการใช้รูปแบบนี้ไม่เด่นชัดนัก ส่วนการใช้คำกล่าวขอขอบคุณซ้ำ 2 ครั้งในข้อความเดียวกันของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาแม่ นั้น พบเพียงในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมเท่ากันกับผู้ให้ข้อเสนอ คือพบในสถานการณ์ “เสนอให้ยืมเงิน” และ “เสนอไปส่งที่บ้าน” แต่ด้วยปริมาณที่พบไม่มากจึงไม่สามารถสรุปได้เด่นชัดว่า สถานภาพทางสังคมมีบทบาทต่อการใช้หรือไม่ หรืออาจมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะของสถานการณ์ว่ามีข้อเสนอที่น่าชวนซึ่งใจเพียงใด และเหตุผลที่นักศึกษาไทยใช้คำกล่าวขอขอบคุณซ้ำกัน 2 ครั้ง ในข้อความเดียวกันนี้ ก็เพื่อที่จะเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอขอบคุณเช่นกัน

6.2.6 การใช้คำกล่าวตักเตือน

ในบทที่ 5 หัวข้อ 5.1.2 (1) นั้น ผู้วิจัยได้กล่าวแล้วว่าพบนักศึกษาไทยใช้คำกล่าวตักเตือนในสถานการณ์ที่ 6 คือปฏิเสธคนสวนที่เสนอจะชดใช้ค่ากระถางดอกไม้ที่แตก เช่นกล่าวว่า “ทราวดูหน้าก็ระวังหน่อยก็แล้วกัน” หรือ “พยายามอย่าให้แตกอีกละกันจ๊ะ” ซึ่งไม่พบการกล่าวลักษณะนี้เลยในกลุ่มนักศึกษามอริกัน และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลของนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษแล้ว พบว่านักศึกษาไทยมีการใช้คำกล่าวตักเตือนเช่นกัน ดังตัวอย่าง

“เสนอชดใช้ค่ากระถางดอกไม้”

(212) It's OK. But be more careful.

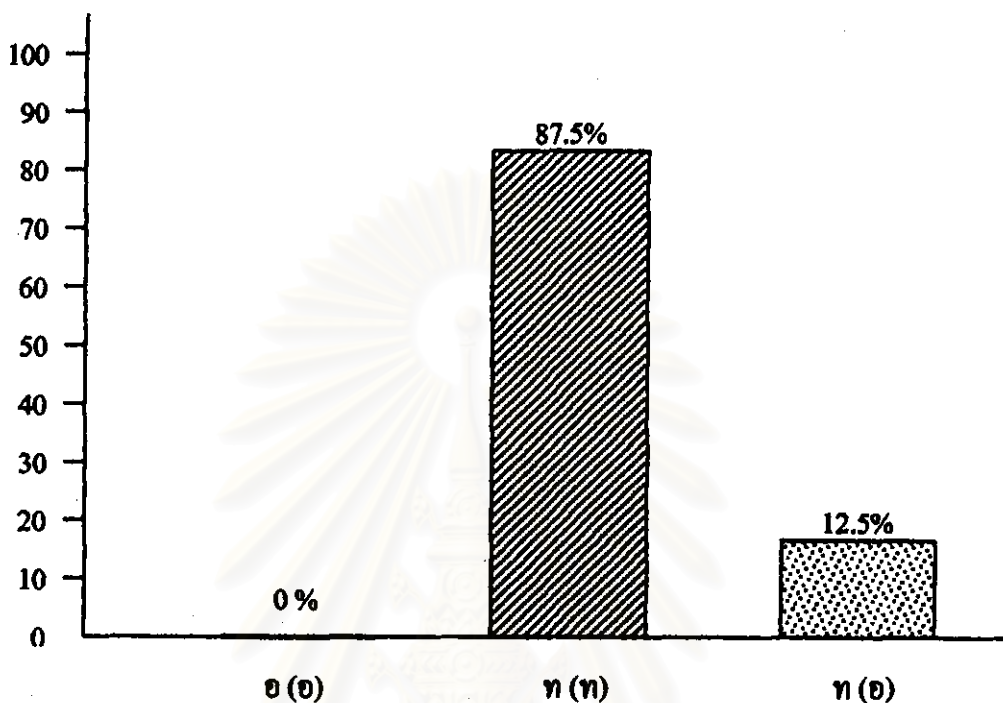
(213) No, never mind but I prefer you'll be more careful next time.

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่า นอกจากนักศึกษาไทยจะใช้คำกล่าวแสดงว่าไม่เป็นปัญหา หรือคำปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาแล้ว จะมีการใช้คำกล่าวตักเตือนตามมาด้วย อาจจะด้วยเหตุผลที่นักศึกษาไทยเห็นว่า เจ้านายมีสิทธิที่จะกล่าวตักเตือนถูกจ้างซึ่งคือคนสวน เมื่อมีการกระทำกระถางดอกไม้แตก อันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นลักษณะของสังคมไทยที่แตกต่างจากสังคมอเมริกันได้อีกประการหนึ่ง

ความถี่ในการปรากฏของการใช้คำกล่าวตักเตือน เมื่อคิดเป็นร้อยละเปรียบเทียบในทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษามอริกันในบริบทภาษาอังกฤษ กลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย และกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษนั้น นำเสนอโดยแผนภูมิแท่งดังนี้

แผนภูมิแท่งที่ 6 ความถี่ในการปรากฏของการใช้คำกล่าวดักเตือน

หมายเหตุ : อ (อ) คือกลุ่มนักศึกษาอเมริกันในบริบทภาษาไทย

ท (ท) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาไทย

ท (อ) คือกลุ่มนักศึกษาไทยในบริบทภาษาอังกฤษ

จากแผนภูมิแท่งที่ 6 อาจสะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทยนิยมใช้คำกล่าวดักเตือนให้ระมัดระวังมากขึ้น หลังจากปฏิเสธข้อเสนอของคนสวนที่จะชดใช้ค่ากระถางดอกไม้ที่แตกถึงร้อยละ 87.5 ในขณะที่ไม่พบในกลุ่มนักศึกษอเมริกันเลย และพบคำกล่าวดักเตือนบ้างไม่มากนักเมื่อนักศึกษาไทยแสดงการปฏิเสธในบริบทภาษาอังกฤษ คือ ร้อยละ 12.5 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการได้รับการถ่ายทอดมาจากภาษาแม่ของตนเอง แต่ที่พบการใช้ในอัตราที่ไม่มากนัก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า นักศึกษาไทยรู้สึกว่ามีเจ้าของภาษา หรือนัยหนึ่งมีเจ้าของพื้นที่จึงไม่ชอบใช้คำกล่าวดักเตือนมากนัก ไม่เหมือนกับเมื่อใช้ถวีสวีทนี้ในภาษาแม่ ซึ่งมีความคุ้นเคยและกล้าที่จะแสดงออกมากกว่า ในงานวิจัยของวิดจาจา (Widjaja, 1997) ก็พบลักษณะเช่นนี้ กล่าวคือ บางครั้งชาวได้หวันจะพยายามใช้การปฏิเสธคำชวนในภาษาอังกฤษที่อ่อนมากกว่าชาวอเมริกัน ซึ่งจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างหลังจากเก็บข้อมูลแล้ว วิดจาจาพบว่า ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการที่จะแสดงการปฏิเสธที่ตรงเกินไปนั้น เนื่องจากตระหนักดีว่าคน ไม่ได้อยู่ในอาณาเขตประเทศของตน

จากลักษณะเด่น 6 ประการที่ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นการที่นักศึกษาไทยมีการถ่ายโอนทางวิจนปฏิบัติศาสตร์จากภาษาแม่สู่ภาษาที่ 2 อันได้แก่ (1) การนิยมเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ, (2) การนิยมใช้คำกล่าวแสดงความตั้งใจ, (3) การใช้รูปแบบ “ได้ แต่..” ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก, (4) การใช้คำกล่าวให้เหตุผลโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว, (5) การนิยมเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอขอบคุณ, และ(6) การใช้คำกล่าวตักเตือนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการสะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะของสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นความต้องการที่จะทำให้ตนเองมีความหนักแน่นและจริงจังมากขึ้นในการใช้คำกล่าวขอโทษ หรือขอบคุณ ในขณะที่เดิวกันก็มักใช้คำแสดงความตั้งใจในการปฏิเสธมากกว่า รวมทั้งให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว และถือสิทธิในความเป็นนายจ้างที่สามารถจะใช้คำกล่าวตักเตือนลูกจ้างได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย